

Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap

nieuwsbrief · nummer 5 · september 2020

Plannen maken is in de huidige situatie niet makkelijk. Vanwege de voortdurend veranderende maatregelen als reactie op de her en der oplopende covid-19-besmettingen, hebben wij besloten om al onze activiteiten op locatie voor het najaar en de winter te annuleren en te kiezen voor een digitaal alternatief.

Wij willen u uitnodigen voor twee digitale Bandensalons en een digitale Algemene Ledenvergadering.

In deze nieuwsbrief vindt u de data waarop deze activiteiten plaats zullen vinden. Een week voor de Bandensalon en de ALV zult u via de secretaris de uitnodiging met de link ontvangen.

Wij hopen u allen tijdens onze komende digitale activiteiten te 'ontmoeten' en op een later tijdstip weer 'in het echt' en in goede gezondheid terug te zien.

Het bestuur

Symposium: De (on)zichtbare boekband

symposium
De (on)zichtbare boekband

vrijdag 6 november 2020 - 10-18 uur - Universiteit Antwerpen - www.boekbandengenootschap.nl

de hoop dat de situatie tegen die tijd meer onder controle is.

Wegens de onzekere omstandigheden door de covid-19 pandemie zijn wij helaas genoodzaakt ons symposium, dat gepland stond voor **vrijdag 6 november** nu naar een datum in mei of juni 2021, in

Binnenkort ontvangt u meer informatie over de nieuwe datum van het symposium.

Het symposium *De (on)zichtbare boekband* wordt georganiseerd door de het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit Antwerpen.

Agenda

In de huidige situatie is het moeilijk om activiteiten te organiseren. Wijzingen zijn dus mogelijk. Het best controleert u de informatie op de websites van de betreffende organisatoren, voordat u plannen maakt.

Activiteiten van het Boekbandengenootschap

17 oktober 2020 · Online Bandensalon · *Boekbanden en boekbeslag uit een oud scheepswrak* · Huis van Hilde · Castricum · Sprekers: **Elizabet Nijhoff Asser** en **Berna van Wijk**

6 november 2020 · Online Algemene Ledenvergadering

14 december 2020 · Online Bandensalon (onderwerp nog niet bekend)

april/mei 2021 · Demonstratie perkament maken · Dick Timmerman · Wierden

mei/juni 2021 · Symposium De (on)zichtbare boekband · Universiteit Antwerpen · Antwerpen

2021 · Bandensalon: Boekbanden uit de abdij van Tongerlo · Koninklijke Bibliotheek · Den Haag

Symposia

30 september 2021 · Book Conservation & Digitization: The Challenge of Dialogue & Collaboration · Online event · University of Edinburgh (Edinburgh Centre For Data, Culture & Society)

Tentoonstellingen in België en Nederland

* **vanaf 18 september 2020** · De Librije van de hertogen van Bourgondië · KBR Museum · Brussel

*** **juni 2021** · Les quatre éléments · Bibliotheca Wittockiana · Brussel

* **21 oktober 2021 tot 23 januari 2023** · Helden in harnas: Ridderromans. Van Karel ende Elegast tot de Rode Ridder · Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience · Antwerpen

Boekbindbeurzen

11 oktober 2020 · Bürgerzentrum Engelshof · Keulen

11 april 2021 · t Bau-huis · Sint-Niklaas

(naam) = betrokken lid BNB

*** = boekbandenaanrader

In memoriam: Michel Wittock

(Jan Storm van Leeuwen - augustus 2020)

'Op vrijdag 3 juli overleed Michel Wittock. Er zijn weinig mensen die zoveel hebben gedaan om de liefde voor en kennis van de kunstboekband te verspreiden als hij: vooraanstaand verzamelaar van banden, stichter en jarenlang directeur van de Bibliotheca Wittockiana in Brussel, onvermoeibaar bouwer van tentoonstellingen, uitgever van catalogi, wetenschappelijke boeken en andere publicaties, zelf ook schrijver van teksten over de band en voor mij een goede vriend.'

Op onze website leest u het volledige In memoriam.

In het rek

Book edges. Blanc, inscribed, gilded and colouroured - Lieve Watteeuw en Malou van Peer

De bibliotheek van de KU Leuven biedt op een online platform met enige regelmaat nieuwe virtuele tentoonstellingen aan. Vanaf dit najaar is de tentoonstelling *Book edges* te bekijken vanuit een luie zetel. Aan de hand van korte toelichtingen geven Lieve Watteeuw en Malou van Peer in deze tentoonstelling een overzicht van de verschillende soorten snedeverversiering die op westerse boeken voorkomen. Elke soort decoratie is voorzien van een voorbeeld uit de collectie van de Maurits Sabbebibliotheek, de erfgoed- en onderzoeksbibliotheek van de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven.

Terecht merken de auteurs op dat het belangrijk is goed zorg te dragen voor de sneden van boeken, omdat ze - net als de band - interessante informatie over de geschiedenis van het boek bevatten.

De tentoonstelling vindt u op deze website.

Gekleurde voorsneden op zestiende-eeuwse gedrukte boeken uit de Maurits Sabbebibliotheek (KU Leuven)

Uit het rek

Boeken, banden en revoluties - Ann Peckstadt

Al jaren werk ik voor de stadsbibliotheek van Brugge. In coronatijd heb ik gegrastuind in het boekje *The Founding Fathers. Het bibliotheeklandschap in Brugge omstreeks 1800*. Daarin las ik o.a. een bijdrage van Lori van Biervliet over **Joseph-Basile van Praet** (1752-1837), één van de grondleggers voor de boekencollectie van de openbare stadsbibliotheek te Brugge. Ik ben gefascineerd geraakt door zijn levensloop en de gevolgen waartoe zijn extreme passie voor boeken geleid heeft.

Zijn dodenmasker diende als model voor een buste in witte marmer, bewaard in de Bibliothèque Nationale van Parijs, een plaasteren afgietsel van de buste wordt bewaard in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten in Brussel en een replik werd opgesteld in de stadsbibliotheek van Brugge.

Lees verder op onze website en ontdek de relatie tussen Joseph-Basile van Praet en boekbinder Jean-Claude Bozerian.

Rood marokijn band van Jean-Claude Bozerian.

Interactieve digitale Bandensalon: Boekbanden en boekbandbeslag uit een 17de-eeuws scheepswrak

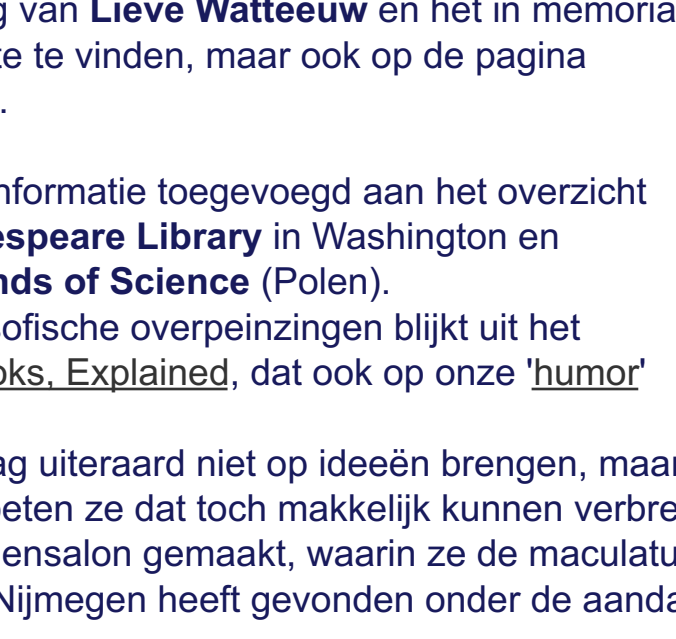
Programma

- 15:00 - 15:15 Introductie en techniek.
- 15:15 - 15:45 Elizabet Nijhoff Asser
Laat-zestiende-eeuwse / begin-zeventiende-eeuwse boekbanden uit het Palmhoutwrak op de rede van Texel
- 15:45 - 15:50 Vragen
- 15:50 - 16:20 Berna van Wijk
Archeologisch boekbeslag met aandacht voor het Palmhoutwrak boekbeslag
- 16:20 - 16:25 Vragen
- 16:25 - 16:35 Afsluiting

Elizabet Nijhoff Asser

Elizabet geeft een korte introductie over de vindplaats van het wrak, en over de conditie van de boeken voordat het schip zonk. Verder toont zij details van de boekbanden die iets over datering en plaats van vervaardiging van de boekband kunnen vertellen. Het tekstblok is bij deze banden verloren gegaan. Ook komt kort het onderzoek naar het leer van de boekbanden ter sprake. Afsluitend zal ze ingaan op de huidige staat en hoe de boekbanden geconserveerd en gerestaureerd zijn.

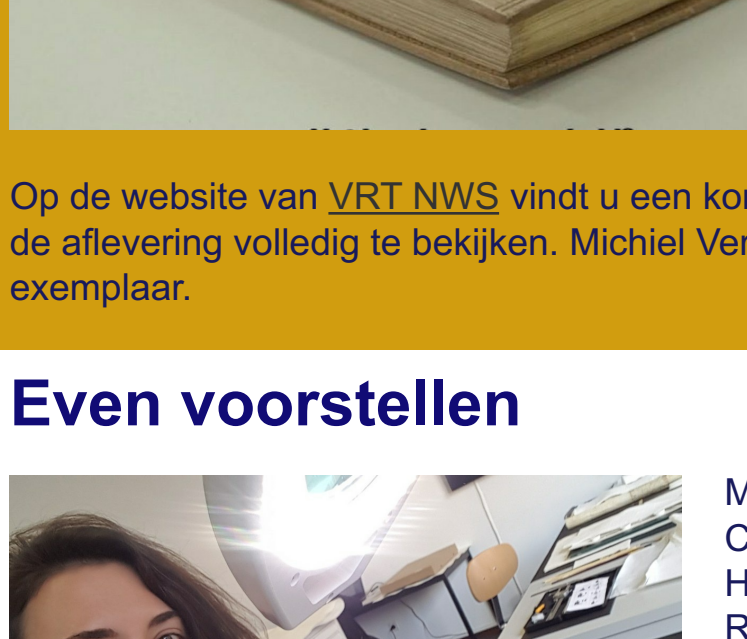
Berna van Wijk

Berna zal een introductie geven van haar typologisch en chronologisch onderzoek van boekbeslag wat aangetroffen wordt bij archeologische opgravingen. Dit beslag wordt vergeleken met boekbeslag zoals nog kan worden aangetroffen op bewaard gebleven boeken in b.v. een universiteitsbibliotheek. Specifiek zal zij ingaan op hoe het boekbeslag van het Palmhoutwrak in haar typologie en chronologie te plaatsen is.

Website: updates

Op onze website is de voorbije maanden weer wat nieuwe informatie toegevoegd. Niet alleen de blog van **Ann Peckstadt**, de webtentoonstelling van **Lieve Watteeuw** en het in memoriam door **Jan Storm van Leeuwen** zijn op onze website te vinden, maar ook op de pagina Boekbandkunde is weer een en ander toegevoegd.

- Er zijn twee nieuwe websites met boekbandeninformatie toegevoegd aan het overzicht 'digitale collecties'. Het betreft de **Folger Shakespeare Library** in Washington en de Bibliotheek van de **Poznan Society of Friends of Science** (Polen).
- Dat boekbandeterminologie soms leidt tot filosofische overpeinzingen blijkt uit het filmpje *The Oddest Terms Used for Antique Books, Explained*, dat ook op onze 'humor' pagina te vinden is.
- We willen de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag uiteraard niet op ideeën brengen, maar als dit al het wereldrecord *Book Domino* is, dan moeten ze dat toch makkelijk kunnen verbreken!
- Astrid Werkers** heeft een nieuwe digitale Bandensalon gemaakt, waarin ze de maculatuur die ze in boekbanden in het Regionaal Archief Nijmegen heeft gevonden onder de aandacht brengt: Digitale Bandensalon - Boekrecycling!

Nog geen lid van het Boekbandengenootschap?

Het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap is een vereniging die zich inzet voor (wetenschappelijk) onderzoek naar boekbanden en de bevordering van de interesse in boekbanden. Onder onze leden bevinden zich boekhistorici, boekrestauratoren, boekbinders en bibliofielen. Jaarlijks organiseren wij enkele Bandensalons met een paar lezingen en een boeiende selectie boekbanden waar u niet alleen de banden van nabij kunt bekijken maar ze ook mag aanraken en openslaan. Daarnaast werken de specialisten onder ons in werkgroepen aan de voortzetting van de beschrijving van de terminologie van de boekband, die we met *Kneep en binding* waren begonnen.

Wij verwelkomen graag nieuwe leden. Aan hen stellen we slechts drie vragen:

- houdt u zich bezig met het bestuderen van boekbanden, of heeft u de intentie daartoe?
- mogen wij een beroep doen op uw expertise voor de activiteiten van het genootschap?
- wilt u een jaarlijkse contributie van € 25,00 betalen? (studenten kunnen gratis lid worden)

Lidmaatschap aanvragen?

Stuur onze secretaris **Rens Top** een e-mail via secretaris@boekbandengenootschap.nl.

Canvas Curiosa

Via het digitale kanaal van de Vlaamse publieke omroep is sinds 8 juli 2020 een aflevering van Canvas Curiosa te bekijken waarin aandacht wordt besteed aan boekbanden met een niet zo voor de hand liggend bekledingsmateriaal: mensenhuid. Speciale aandacht is er voor het exemplaar in de KBR te Brussel.

Op de website van VRT NWS vindt u een korte introductie op het onderwerp en via YouTube is de aflevering volledig te bekijken. Michiel Verweij van de KBR geeft toelichting bij het Brusselse exemplaar.

Even voorstellen

Mijn naam is **Ilse Korthagen** (1987). Ik studeerde Cultureel Erfgoed (BA) aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (Reinwardt Academie, RWA). Tijdens een stage bij het Rijksmuseum Amsterdam kwam ik voor het eerst in aanraking met een restauratieatelier en was mijn interesse direct gewekt. Al snel daarna kon ik aan de slag als assistent conservering bij Hoogduin Papierrestauratoren te Delft. Ik besloot dat ik meer verdieping wilde en na de RWA te gaan voor een opleiding in mijn BA- en papierrestauratie. In 2014 behaalde ik de boek- en papierrestauratie. In 2014 behaalde ik de boek- en papierrestauratie en Restauratie van Cultureel Erfgoed aan de Universiteit van Amsterdam, specialisatie Boek en Papier. Mijn scriptieonderwerp was de geschiedenis van de boekrestauratie in Nederland en de rol die z.

Lucie Gimbrère O.S.B. daarin heeft gespeeld. Hierover publiceerde ik eind 2016 een artikel in *Quaerendo*. Naast mijn studie werkte ik deeltijds in restauratieatelier RNA – Restauratie Nijhoff Asser. Hier merkte ik dat mijn interesse steeds meer specifiek uitging naar de restauratie van boeken - de soms complexe constructies, de diversiteit in gebruikte materialen, de ambachtelijkheid van bepaalde behandelingen - ik vind het nog altijd heel boeiend en uitdagend. Tijdens mijn tweejarige Post-Master deed ik *hands-on* restauratie-ervaring op in de vorm van projectplaatsen bij het Nationaal Archief, de Koninklijke Bibliotheek en de Universiteitsbibliotheek Leiden. In het buitenland liep ik stage in de ateliers van Trinity College Library, Dublin; the National Library of Scotland en Staatsbibliothek zu Berlin. Daarnaast deed ik onderzoek aan de KU Leuven, wat resulteerde in de 'Checklist voor het digitaliseren van manuscripten'. Na mijn opleiding werkte ik nog twee jaar voltiids als uitvoerend boekrestaurator bij RNA en vervolgens negen maanden in het *Book Heritage Lab* – KU Leuven aan de conservatie en restauratie van de geïllumineerde manuscripten van de Maurits Sabbebibliotheek (MSB), onderzoeks- en erfgoedbibliotheek van de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen – KU Leuven Bibliotheken. Een deel van de toen door mij gerestaureerde manuscripten was in 2019 te bezichtigen in de kleine expositie *Conservation of medieval manuscripts* in de MSB en in een webtentoonstelling op de website van deze bibliotheek.

Midden 2019 keerde ik terug naar Nederland, waar ik begon met mijn bedrijf Korthagen Boekrestauratie. Begin 2020 nam ik in deze hoedanigheid het restauratieatelier van de Universiteitsbibliotheek Leiden waar tijdens het studieverlof van Karin Scheper. Momenteel werk ik voornamelijk aan boekrestauratie-projecten op locatie.

Contact

Voor het aanmelden van tentoonstellingen en congressen voor deze nieuwsbrief kunt u contact met ons communicatieteam (Astrid Beckers, Daniël Ermens, Eefje Roodenburg) opnemen via:

info@boekbandengenootschap.nl.

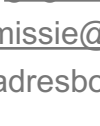
Voor vragen aan het bestuur of om lid te worden van het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap, kunt u terecht bij Rens Top via: secretaris@boekbandengenootschap.nl.

Bij vragen over financiële zaken en het lidgeld helpt Jan Bosch u graag verder via:

penningmeester@boekbandengenootschap.nl.

Website

Weblog

Facebook

Deze e-mail is verzonden aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u communicatiecommissie@boekbandengenootschap.nl toe aan uw adresboek.

Laposta